

RASPRAVE

Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje 42/1 (2016.)

UDK 811.163.42'35:811.111'35

Prethodno priopćenje

Rukopis primljen 12. XI. 2015.

Prihvaćen za tisak 17. III. 2016.

Jakob Patekar
Osnovna škola Pećine
Šetalište 13. divizije 25, HR-51000 Rijeka
jakob.patekar@outlook.com

RAZLIKE U UPORABI PRAVOPISNIH ZNAKOVA U HRVATSKOME I ENGLESKOME JEZIKU

U ovome se radu istražuju razlike u uporabi pravopisnih znakova u hrvatskome i engleskome jeziku, a posebice s obzirom na utjecaj engleskoga kao stranoga jezika na govornike hrvatskoga kao materinskoga jezika. Naime, posljednjih je desetljeća engleski jezik u Hrvatskoj toliko prisutan u raznim medijima da je počeo utjecati na hrvatski jezik. Stoga se u prvome dijelu rada na temelju priručnika za pravopisnu normu engleskoga i hrvatskoga jezika opisuju razlike između pravila o uporabi pravopisnih znakova, a u drugome se dijelu rada donose rezultati istraživanja o primjeni pravopisnih pravila kod studenata prve i druge godine diplomskoga studija Engleskoga jezika i književnosti, od kojih se očekuje poznavanje norme obaju jezika. Istraživanje je provedeno na uzorku od 48 studenata, a korišten je instrument prevođenja kraćega odlomka koji sadržava odabrane pravopisne znakove. U zaključku se rada razmatraju mogući uzroci pogrešaka (utjecaj engleskoga jezika ili pak nedovoljno poznavanje pravopisne norme materinskoga jezika) te se naglašava važnost Hrvatskoga jezika kao općega kolegija za buduće učitelje, nastavnike, prevoditelje i akademske građane.

0. Uvod

Međujezični se utjecaji istražuju četrdesetak godina, no od posljednjega desetljeća 20. stoljeća ne istražuje se više samo utjecaj materinskoga jezika na ini (prijenos prema naprijed), nego i inoga na materinski (prijenos unatrag), prvoga stranog jezika na drugi (bočni prijenos) te istovremeni utjecaj dvaju pojedinih jezika jedan na drugoga (dvosmjerni prijenos) (Medved Krajnović 2010).

U Hrvatskoj je, razumljivo, više istraživana utjecaj hrvatskoga kao materinskoga jezika na engleski kao strani jezik, a taj je utjecaj zabilježen na svim jezičnim razinama (v. npr. Balenović i Medved Krajnović 2013, Filipović 1971, Mihaljević Djigunović 2006, Mihaljević Djigunović i Vickov 2010, Mihaljević Djigunović i Letica Krevelj 2012, Patekar 2013). No, posljednjih je desetljeća engleski jezik u Hrvatskoj toliko prisutan u raznim medijima da je počeo utjecati na hrvatski jezik (v. npr. Brdar 2010, Opačić 2012, Vilke i Medved Krajnović 2006).

Dosad najopširniju kontrastivnu englesko-hrvatsku analizu na pravopisnoj razini nalazimo kod Hudeček i Mihaljević (2005). Ta se analiza temelji na korpusu tekstova prevedenih s engleskoga na hrvatski jezik, ali i na građi iz medijskih i drugih pisanih izvora. Vrijedi napomenuti da su u analizi uz pravopisnu razinu obrađene i morfološka, leksička, tvorbena, terminološka, sintaktička i stilistička razina. Na pravopisnoj razini autorice pronalaze pogreške u pisanju velikoga slova, zareza, upravnoga govora, točke, interpunkcije u okomitome nabranjanju, spojnice, razmaka, brojeva, naziva jezika i egzotizama. O utjecaju engleskoga jezika na hrvatski na razini uporabe pravopisnih znakova pisali su i Gluhak (2009) te Hudeček i Mihaljević (2009), a ti se pak radovi temelje na građi iz medijskih izvora.

Prvi je cilj ovoga rada opisati razlike u uporabi pravopisnih znakova u hrvatskome i engleskome jeziku na temelju nekoliko jezičnih priručnika za engleski jezik i nekoliko pravopisa hrvatskoga jezika, a kako bi se uvažila ponegdje različita pravopisna rješenja unutar navedenih jezika. Dakle, odabirom priručnika za engleski jezik nastojali smo obuhvatiti dvije najzastupljenije varijante toga jezika: britansku i američku. Nadalje, budući da u Hrvatskoj supostoji više pravopisa, koji se u određenim rješenjima razlikuju, za hrvatski se jezik nismo oslonili na jedan priručnik, već smo odabrali četiri suvremenija pravopisa hrvatskoga jezika. Odabir pravopisnih problema koji se obrađuju u prvome dijelu rada temelji se na najčešćim pogreškama uočenima u radovima studenata, budućih profesora engleskoga jezika. Stoga, drugi je cilj ovoga rada steći uvid u utjecaj engleskoga kao stranoga jezika na hrvatski kao materinski jezik kod primjene pravila o uporabi određenih pravopisnih znakova kod studenata prve i druge godine dvopredmetnoga diplomskog studija Engleskoga jezika i književnosti u zadatku prevođenja s engleskoga na hrvatski jezik.

1. Pravopisni znakovi, normiranje i priručnici

U ovome se radu termin *pravopisni znakovi* interpretira u užemu i širemu smislu. U užemu se smislu odnosi na interpunkcijske znakove odnosno razgot-

ke „kojima se pisani tekst razdjeljuje, rastavlja (razgođuje), te se njima uspostavljaju sintaktički odnosi unutar rečenice i teksta” (Badurina, Marković i Mićanović 2008: 47). U širem se smislu pojam odnosi na pravopisne znakove koji „služe da se označi kako napisano treba čitati” te „daju napisanom druga značenja” (Babić i Moguš 2011: 107). U širem se smislu stoga i uporaba velikoga početnog slova na početku imena smatra pravopisnim znakom (Badurina, Marković i Mićanović 2008).

Rječnička definicija interpunkcije kazuje da je to „konvencionalno grafičko znakovlje koje se po gramatičkoj, pravopisnoj i logičnoj potrebi umeće u pisanu rečenicu kako bi njezin sadržaj bio jasan pismenim ljudima” (*Rječnik hrvatskoga jezika* 2000: 360). Crystal (2005) pak navodi četiri najvažnije službe pravopisnih znakova: a) uspostavljanje koherentnosti teksta, b) upućivanje na prozodijska obilježja teksta u svrhu govorenja teksta, c) naglašavanje značenjskih jedinica ili suprotnosti u tekstu, a koje nisu vezane uz gramatičku strukturu te d) dodavanje značenjske dimenzije koja bi se inače teško mogla prenijeti u govoru (npr. stavljanjem određene riječi u navodnike: *Nije došao jer je „bolestan”*). Iz navedenoga je jasno zašto je poznavanje pravopisne norme u pogledu uporabe pravopisnih znakova važno i u hrvatskome i u engleskome jeziku.

Treba napomenuti da se pravopis drukčije normira u Hrvatskoj, a drukčije u anglosaskim zemljama. Naime, u Hrvatskoj se odgovori na pravopisna pitanja nalaze prvenstveno u pravopisima. U engleskome jeziku pravopisni priručnik hrvatskoga tipa ne postoji, već se ispravnim pisanjem riječi bave rječnici, pogotovo rječnici za slovanje (engl. *spelling dictionary*), a pravopisnim znakovima u užemu i širem smislu tzv. stilski priručnici ili vodiči (engl. *style manual, style guide*) koji usto rješavaju i druge dvojbe o jezičnoj uporabi, pa imaju obilježja naših jezičnih savjetnika. Engleski se priručnici razlikuju u određenim pravopisnim pravilima ovisno o izdavačkoj kući, koja primjenjuje pravila iz svojega priručnika na sve tekstove koje objavljuje. Velike novinske kuće (npr. *The Economist, The New York Times*) i institucije (npr. *American Psychological Association*) imaju pak svoje vodiče. Ipak, kao što se navodi poslije u radu, postoje pravila o uporabi pravopisnih znakova koja se smatraju obilježjem ili američkoga ili britanskoga stila. Američki engleski i britanski engleski odabrani su kao dvije najraširenije varijante standardnoga engleskog jezika, koje se, između ostaloga, i poučavaju u Hrvatskoj. U radu se dakle pravopisna pravila nužno ne odnose na, primjerice, kanadsku ili australsku varijantu engleskoga jezika.

Za referentne je izvore odabrano pet suvremenih i relevantnih priručnika i jezičnih savjetnika s (američkoga i britanskoga) engleskoga govornog područja: *The Cambridge Guide to English Usage* (Peters 2004), *The Oxford Style*

Manual (2003.), *The Penguin Guide to Punctuation* (Trask 1997), *Webster's New World Punctuation: Simplified and Applied* (Woods 2006) i *The Chicago Manual of Style 16th Edition* (2010.). Posljednje će se djelo u radu navoditi kao CMS (2010.) radi preglednosti, a iz istoga će se razloga *The Oxford Style Manual* navoditi kao OSM (2003.). *The Oxford Style Manual* propisuje britanski stil, a *The Chicago Manual of Style* američki stil. *The Penguin Guide to Punctuation* i *Webster's New World Punctuation* donose pravila za oba stila, a *The Cambridge Guide to English Usage* usto tumači pravila i u odnosu na kanadsku i australsku varijantu engleskoga jezika. U radu su konzultirani i drugi priručnici i jezični savjetnici za engleski jezik (vidi popis literature). Za referentne su izvore za hrvatski jezik odabrana četiri pravopisa: *Pravopis hrvatskoga jezika* (Anić i Silić 2001), *Hrvatski pravopis* (Babić i Moguš 2011), *Hrvatski pravopis* (Badurina, Marković i Mićanović 2008) te *Hrvatski pravopis IHJJ-a* (2013.).

2. Razlike u uporabi pravopisnih znakova

2.1. Veliko i malo početno slovo

Postoje riječi, odnosno nazivi koji se u hrvatskome jeziku pišu malim početnim slovom, a u engleskome velikim. Radi preglednosti te se razlike donose u popisu:

a) nazivi dana u tjednu i mjeseca u godini: *ponedjeljak* i *studeni* naspram *Monday* i *November*

b) kratice zvanja odnosno titule: *dr. med.* i *mr. sc.* naspram *M.D. (MD)* i *M.Sc. (MSc)*

c) nazivi religija, razdoblja, povijesnih događaja i geoloških razdoblja: *kršćanstvo*, *renesansa*, *holokaust* i *brončano doba* naspram *Christianity*, *Renaissance*, *Holocaust* i *Bronze Age*

d) odnosni pridjevi izvedeni od osobnih i zemljopisnih imena: *dikensovski* i *španjolski* naspram *Dickensian* i *Spanish*

e) nazivi službenih dužnosti uz osobno ime: *predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović* i *kraljica Elizabeta* naspram *President Obama* i *Queen Elizabeth*.

Uz to, postoje višerječne sintagme čija se prva sastavnica u oba jezika piše početnim velikim slovom, a ostale sastavnice prema pravilima dvaju jezika. U hrvatskome se jeziku ostale sastavnice pišu velikim slovom ako su imena, a u engleskome se jeziku svi ostali članovi (osim određenoga i neodređenoga člana te prijedloga) pišu velikim početnim slovom. Razlike su vidljive u sljedećim slučajevima:

f) imena ulica, avenija, trgova i sl.: *Strossmayerova ulica* naspram *Oxford Street*

g) imena oceana, mora, jezera i sl.: *Tihi ocean* naspram *the Pacific Ocean*

h) imena ostalih zemljopisnih lokaliteta: *Veliki koraljni greben* naspram *the Great Barrier Reef*

i) imena ustanova, organizacija, tijela i sl.: *Ministarstvo vanjskih poslova* i *Svjetska zdravstvena organizacija* naspram *Ministry of Foreign Affairs* i *World Health Organization*

j) službeni dokumenti, zakoni, propisi i sl.: *Opća deklaracija o ljudskim pravima* naspram *the Universal Declaration of Human Rights*

k) imena događaja, skupova, sportskih natjecanja i sl.: *Zimske olimpijske igre* naspram *Winter Olympic Games*

l) imena ratova, revolucija, bitaka i sl.: *Američki građanski rat* naspram *the American Civil War*.

Navedena su pravila o pisanju maloga početnog slova u hrvatskome jeziku jednaka u četirima pravopisima korištenima u ovome radu, kao što su pravila o pisanju velikoga početnoga slova u engleskome jeziku jednaka u priručnicima Peters (2004) i Traska (1997) te u CMS-u (2010.) i OSM-u (2003.).

2.2. Točka

Dok se u hrvatskome jeziku redni brojevi označavaju točkom, u engleskome jeziku to nije tako, nego se redni broj označava dopisivanjem dvaju slova kojima završava riječju ispisani broj uz brojku: *st*, *nd*, *rd* ili *th* (engl. *first*, *second*, *third*, *fourth*, odnosno hrv. *prvi*, *drugi*, *treći*, *četvrti*) (Carter i McCarthy 2010). Primjerice, u hrvatskome bismo *deveti* zapisali *9.*, a u engleskome *9th* ili *9th*. Ta se dodana slova izostavljaju pri pisanju datuma s obzirom na to da je iz konteksta jasno da je riječ o rednome broju, npr. *21 March 2014* (Peters 2004, OSM 2003., Woods 2006). Kada je riječ o datumima u engleskome jeziku, za razliku od datuma u hrvatskome jeziku, mjeseci ispisani brojkom i godine nisu redni brojevi (pa ne trebaju pokazatelj *st*, *nd*, *rd* ili *th*), a osim točkom (bez bjelina), dan, mjesec i godina odvajaju se kosom crtom i spojnicom (*ibidem*): *21.3.2014* ili *21/3/2014* ili *21-3-2014*.

U hrvatskome jeziku točku upotrebljavamo i u nekim kraticama koje se u engleskome mogu pisati i bez točke. Primjerice, kratice *dr.*, *dr. sc.*, *gosp.* i *sv.* u hrvatskome se obvezno pišu s točkom, a u engleskome se jeziku mogu pisati na sljedeće načine: *Dr.*, *PhD*, *Mr*, *Mrs*, *Ms* i *St* ili pak *Dr.*, *Ph.D.*, *Mr.*, *Mrs.*, *Ms.* i *St.* Prema Partridgeu (1999) i Trasku (1997), pisanje tih kratica bez toč-

ke obilježje je britanskoga stila engleskoga jezika, a pisanje s točkom obilježje je američkoga stila. No, CMS (2010.), koji propisuje američki stil, preporučuje izostavljanje točke u kraticama za akademske titule, npr. *PhD* ili *MA*. Woods (2006) ističe da se *Mr*, *Mrs* i *Ms* sve češće pišu bez točke jer se puni naziv nikada ne ispisuje. Primijetiti ćemo i obvezno veliko slovo u engleskim inačicama te izostavljanje bjeline. Treba napomenuti da se u hrvatskome jeziku *gosp.* piše s točkom, a *gđa* i *gđica*, koje su skraćene na početno slovo i posljednji slog, tj. dva sloga, pišu se bez točke, što u engleskome nije pravilo, te se točka, kao što smo vidjeli, ili dosljedno primjenjuje ili ne primjenjuje na sve tri kratice, ovisno o odabranome stilu odnosno varijetetu.

2.3. Navodnici i polunavodnici

Što se navodnika tiče, njihova je funkcija u obama jezicima jednaka u smislu da se upotrebljavaju za upravni govor, navođenje tuđih riječi ili teksta, isticanje naziva, ironičnu uporabu riječi ili fraze – ali se u dvama jezicima pišu različito. U hrvatskome jeziku navodnici se pišu na sljedeći način: prvi dolje [„], a drugi gore [”] (Babić i Moguš 2011, Badurina, Marković i Mićanović 2008, *Hrvatski pravopis* 2013.), odnosno [„] i [“] (Anić i Silić 2001). Treba napomenuti da Badurina, Marković i Mićanović (2008) te Anić i Silić (2001) dopuštaju pisanje obaju navodnika u gornjemu položaju, kao što je slučaj u engleskome jeziku. Ovdje valja spomenuti i da se u hrvatskome jeziku, za razliku od engleskoga, upotrebljavaju i navodnici [»] i [«].

U oba se jezika rabe i polunavodnici za navođenje unutar navoda (npr. *Rekao mi je tada: „, Tek kad pročitaš ‘Sto godina samoće’ razumjet ćeš o čemu sam ti pričao.’*) te značenje riječi (npr. Čalabrcnuti znači ‘*prigristi, prizalogajiti*’). Prema Aniću i Siliću (2001), Badurini, Markoviću i Mićanoviću (2008) te *Hrvatskome pravopisu* (2013.), polunavodnici se – i prvi [‘] i drugi [’] – pišu gore. Babić i Moguš (2011) dopuštaju pak pisanje obaju polunavodnika gore u slučaju značenja riječi, ali ne i kod navođenja unutar navoda gdje smatraju da vrijedi pravilo kao i za navodnike.

U engleskome se jeziku i navodnici i polunavodnici mogu rabiti za istu svrhu, odnosno navodnici se zovu dvostrukim (engl. *double quotes* [“ ”]) i smatraju se američkim stilom, a polunavodnici se zovu jednostrukim (engl. *single quotes* [‘ ’]) i obilježje su britanskoga stila (CMS 2010., OSM 2003., Peters 2004, Trask 1997). U slučaju navođenja unutar navoda, odnosno u sekundarnu svrhu, upotrebljavaju se oni koji nisu upotrijebljeni za primarnu svrhu (*ibidem*), npr. “*Do you know what ‘vicarious’ means?*” ili “*Do you know what “vicarious” means?*”.

2.4. Pravopisni znakovi u upravnome govoru

Govoreći o navodnicima valja spomenuti i razlike u uporabi pravopisnih znakova pri navođenju upravnoga govora. Autori su hrvatskih pravopisa (Anić i Silić 2001, Babić i Moguš 2011, Badurina, Marković i Mićanović 2008, *Hrvatski pravopis* 2013.) složni da se ispred navoda u upravnome govoru piše dvotočka, npr. *Blanche DuBois je rekla: „Uvijek sam ovisila o dobroti stranaca.“*. U engleskome jeziku umjesto dvotočke upotrebljava se zarez, npr. *Blanche DuBois said, “I have always depended on the kindness of strangers.”* (CMS 2010., OSM 2003., Peters 2004, Trask 1997, Woods 2006). Ipak, Peters (2004) prepoznaje da se u engleskome jeziku u novinama i časopisima na tome mjestu često upotrebljava dvotočka umjesto zareza.

Ovdje ćemo istaknuti još jednu razliku u uporabi pravopisnih znakova u upravnome govoru, a odnosi se na rečenice koje sadržavaju dvodijelne navode, npr. „*Dođi kući*“, *rekla je mirno*, „*i sve ću ti objasniti*.“ te „*Filipe*“, *rekao je ozbiljno*, „*moramo razgovarati*.“. Primijetit ćemo da je u prvoj rečenici zarez izvan navoda, a u drugoj unutar navoda te da su točke na kraju obiju rečenica unutar navoda. Razlog je stavljanju zareza unutar navoda u drugome primjeru to što zarez pripada navodu jer se njime odvaja vokativ osobnoga imena, usp. „*Filipe, moramo razgovarati*.“. U slučajevima kada zarez ne pripada navodu, on se stavlja izvan navoda kao u prvome primjeru. O takvoj su uporabi zareza u upravnome govoru suglasni hrvatski pravopisi korišteni u ovome radu. U engleskome jeziku pravilo nije tako jednostavno ili jednoznačno. Najbliže je hrvatskomu pravilo koje nalazimo u OSM-u (2003.), koje propisuje smještanje zareza (i točke) prema smislu, odnosno pripada li navodu ili ne. No, kao što ističu CMS (2010.) te Peters (2004) i Woods (2006), obilježje je američkoga stila smještanje i zareza i točke uvijek unutar navoda, npr. *“I don’t know,” she said, “if I’ll ever come back.”*, a obilježje britanskoga stila smještanje i zareza i točke izvan navoda, usp. *“I don’t know”, she said, “if I’ll ever come back”*. Ipak, treba napomenuti da smještanje točke u britanskome engleskom jeziku može podlijegati tumačenju pripada li ona navodu ili ne (Peters 2004). Ono što treba zapamtiti jest 1) da se u hrvatskome jeziku navodi uvode dvotočkom, a u engleskome zarezom te 2) da se u hrvatskome jeziku zarez unutar rečenice s dvodijelnim navodom smješta prema tome pripada li navodu ili ne, dok se u američkome engleskom smješta uvijek unutar navoda, a u britanskome engleskom uglavnom izvan njega.

2.5. Zarez

Pravila o uporabi zareza nisu toliko složena koliko su mnogobrojna pa je jasno da je njihova pravilna primjena izazov i hrvatskim i engleskim govornicima.

Dapače, u OSM-u (2003: 117) navodi se da se od svih pravopisnih znakova upravo zarez najviše „zloupotrebljava”. U oba se jezika problem najčešće pojavljuje jer se govornici vode ritmo-melodijskim zakonitostima pri odlučivanju gdje staviti zarez (Badurina 2005, Woods 2006). Međujezične pogreške pri uporabi zarezova proizlaze pak iz razlika između dvaju jezika koje se pojavljuju u dvama slučajevima. Naime, u oba se jezika zarez upotrebljava u nizanju, ali u engleskome je jeziku zarez moguće staviti i iza predzadnjega elementa u nizu od najmanje tri člana, npr. *We need to buy flour, olives, and tomatoes*. U hrvatskome dakako ne upotrebljavamo zarez iza predzadnjega elementa, usp. *Trebamo kupiti brašno, masline i rajčice*. Zarez koji se u engleskome rabi u tu svrhu naziva se i oksfordskim zarezom (engl. *Oxford comma*) jer takvu njegovu uporabu više od stoljeća zagovara utjecajna izdavačka kuća Oxford University Press (OSM 2003.). Možda manje obilježen naziv jest serijski zarez (engl. *serial comma*, CMS 2010., Peters 2004). Zanimljivo je da ostale izdavačke kuće u Ujedinjenome Kraljevstvu ne upotrebljavaju zarez u tu svrhu te da je takva njegova uporaba obilježje američkoga stila (*ibidem*). Drugi slučaj različite uporabe zarezova u dvama jezicima odnosi se na zarez ispred veznika kojim se uvodi druga nezavisna rečenica, npr. *I talked about my plans, and I highlighted my achievements*. U hrvatskome jeziku u tome slučaju zarez nije potreban, usp. *Govorio sam o svojim planovima i naglasio sam svoja postignuća*. U engleskome se jeziku spomenuto pravilo odnosi na veznike *and, but, or, nor, for, yet* i *while* (CMS 2010., Trask 1997, Woods 2006), dok se u hrvatskome to pravilo primjenjuje u slučaju suprotnih veznika (*a, ali, nego, no, već*), ali ne i u slučaju sastavnih veznika (*i, pa, te, ni, niti*) i rastavnoga veznika *ili*. Dakle, kada se engleski veznik prevodi odnosno tumači kao sastavni ili rastavni veznik (npr. *i, ili*), ne upotrebljava se zarez ispred toga veznika, a kada se engleski veznik prevodi odnosno tumači kao suprotni veznik (npr. *a, ali*), zarez se upotrebljava i odvaja dvije nezavisne rečenice (Anić i Silić 2001, Babić i Mogaš 2011, Badurina, Marković i Mićanović 2008, *Hrvatski pravopis* 2013.).

3. Metodologija

3.1. Uzorak

Kako bismo provjerili koliki izazov navedene razlike u uporabi pravopisnih znakova predstavljaju hrvatskim govornicima engleskoga kao stranoga jezika, odnosno preuzimaju li ispitanici pravopisna pravila engleskoga jezika te ih u prijevodu primjenjuju na tekst na hrvatskome jeziku, u travnju 2015. proveli smo istraživanje na uzorku od 48 studenata dvopredmetnoga studija Engleskoga jezika i književnosti, s pretpostavkom da je riječ o skupini koja bi trebala poznavati normu, a time i pravopis, i hrvatskoga i engleskoga jezika. Riječ je o pri-

godnome uzorku studenata prve i druge godine nastavničkoga smjera diplomskog studija (tablica 1), a skupina se s obzirom na drugi predmet može smatrati raznovrsnom (tablica 2). Iako je riječ o nastavničkome smjeru, zanimljivo je da samo 16 studenata želi predavati Engleski jezik po završetku studija (tablica 3).

godina diplomskog studija	broj ispitanika
prva	31
druga	17
ukupno	48

Tablica 1. Broj ispitanika prema godini studija

drugi studijski predmet uz Engleski jezik i književnost	broj ispitanika
Hrvatski jezik i književnost	10
Njemački jezik i književnost	9
Pedagogija	8
Povijest	7
Filozofija	6
Talijanski jezik i književnost	4
Informatika	3
Povijest umjetnosti	1
ukupno	48

Tablica 2. Broj ispitanika prema drugome studijskom predmetu

što će studenti raditi po završetku studija	broj ispitanika
predavati Engleski jezik	16
ne znaju	16
nešto drugo (predavati drugi predmet, baviti se znanošću, raditi u turizmu)	10
prevoditi	6
ukupno	48

Tablica 3. Broj ispitanika prema tomu što će raditi po završetku studija

3.2. Instrument

Za instrument je odabran zadatak pisanoga prevođenja teksta s engleskoga jezika na hrvatski, a sadržavao je 21 pravopisni izazov odnosno 21 slučaj u kojemu je trebalo razlikovati pravopisna pravila engleskoga jezika od onih hrvatskoga jezika. Deset pravopisnih izazova odnosilo se na pisanje velikoga odnosno maloga slova, dva na pisanje točke nakon rednoga broja, dva na pisanje kratica „gđa” i „gosp.”, pet na pravopisno uređenje upravnoga govora te dva na uporabu zareza. Zadatak prevođenja nije bio vremenski ograničen, a ispitanici se nisu smjeli koristiti ni pravopisom ni rječnikom.

4. Rezultati i diskusija

4.1. Ukupan broj pogrešaka

Vrijedi napomenuti da se za potrebe ovoga rada pravopisne pogreške smatraju odstupanjima od pravopisne norme koja je opisana u prvome dijelu. U analizi rezultata izostavljene su pravopisne pogreške izvan promatranih izazova, kao što su izostavljene i nepravopisne pogreške unutar tih izazova; primjerice, petero je ispitanika *23 March* prevelo *23. ožujak* umjesto *23. ožujka*, dakle točno upotrebljavajući malo početno slovo pri pisanju mjeseca, no krivi padaž. Takve su pogreške izostavljene iz analize. Deskriptivna statistika ukupnoga broja pogrešaka prikazana je u tablici 4. Zabilježene su 222 pogreške, odnosno 4,63 pravopisne pogreške po ispitaniku (od 21 moguće pogreške po ispitaniku).

N	48
M	4,63
C	4,00
D	3
SD	2,367
minimum	1
maksimum	10
ukupno	222

Tablica 4. Srednje vrijednosti i standardna devijacija ukupnoga broja pogrešaka

4.2. Pogreške pri pisanju velikoga i maloga početnog slova

Kao što je rečeno, tekst je sadržavao deset pravopisnih izazova u vezi s velikim i malim početnim slovom. Radi bolje preglednosti rezultati se navode u tablici 5. Svakako su među rezultatima najzanimljivija ponuđena (netočna) rješenja za odnosni pridjev izveden od prezimena Charlesa Dickensa. Prema *Hrvatskome pravopisu* (2013: 198) odnosni pridjev glasi „dikensovski”, što je u skladu i s pravopisnim rješenjima u Anić i Silić (2001) te Badurina, Marković i Mićanović (2008), koji smatraju da se odnosni pridjevi na *-ski* izvedeni od vlastitih imena pišu malim početnim slovom te prema izgovoru. Samo je dvoje ispitanika točno prevelo pridjev *Dickensian*, s time da je jedan od njih napisao „dickensovski”, što je u skladu s tumačenjem u Babić i Moguš (2011) da se takvi pridjevi pišu izvorno do morfemske granice. Jedanaestero je ispitanika izbjeglo izravan prijevod koristeći se opisnim konstrukcijama, npr. „u maniri Charlesa Dickensa”, „u Dickensonovu stilu” (*sic*), „nalik onima Charlesa Dickensa”, „poput Dickensovih” i sl. Čak 18 ispitanika krivo je protumačilo sintagmu *Dickensian stories* („dikensovske priče”) te su je prevodili kao *Dickens' stories* („Dikensove priče”), i to najčešće netočno kao „Dikensonove priče”.

razlike u pravopisu između dvaju jezika	engleski jezik	hrvatski jezik	netočno rješenje ispitanika	broj pogrešaka
nazivi dana u tjednu	<i>Monday</i>	ponedjeljak	*Ponedjeljak	4
nazivi mjeseci u godini	<i>March</i>	ožujak	*Ožujak	3
nazivi pripadnika vjere	<i>Christian</i>	kršćanin	---	0
nazivi povijesnih događaja	<i>Holocaust</i>	holokaust	*Holokaust	30
odnosni pridjevi od osobnih imena	<i>Dickensian (stories)</i>	dikensovske (priče)	*Dickensonske, *Dickensovske, *Dickensijanske, *dickensijanske, *dikensijanske, *dikenzijanske, *dikenške	17

nazivi službenih dužnosti uz osobno ime	<i>Queen Elizabeth</i>	kraljica Elizabeta	*Kraljica Elizabeta	8
imena oceana	<i>Atlantic Ocean</i>	Atlantski ocean	*Atlantski Ocean, *atlantski ocean	4
imena ustanova	<i>Ministry of Internal Affairs</i>	Ministarstvo unutarnjih poslova	*ministarstvo unutarnjih poslova, *Ministarstvo Unutarnjih poslova	7
imena sportskih natjecanja	<i>Winter Olympic Games</i>	Zimske olimpijske igre	*zimske olimpijske igre, *zimske Olimpijske igre, *Zimske Olimpijske igre	19
imena ratova	<i>Spanish Civil War</i>	Španjolski građanski rat	*španjolski građanski rat, *Španjolski Građanski rat, *španjolski Građanski rat	12
ukupno pogrešaka				104

Tablica 5. Pogreške pri pisanju velikoga i maloga početnog slova

Uz pridjev „dikensovski” problematičnim su se pokazali i imena sportskih natjecanja te ratova. Naime, ime „Zimske olimpijske igre” netočno je napisalo 19 ispitanika, i to na tri različita načina, kao i „Španjolski građanski rat”, ime kojega je netočno napisalo 12 ispitanika. Najviše je pogrešaka bilo u pisanju riječi „holokaust” velikim početnim slovom. Zanimljivo je da nitko od ispitanika nije pogriješio pri pisanju riječi „kršćanin”, što je ujedno i jedina od 21 razlike u kojoj nijedan ispitanik nije pogriješio.

4.3. Pogreške pri pisanju točke nakon rednoga broja

U teorijskome je dijelu rada objašnjeno da se u engleskome jeziku, za razliku od hrvatskoga, redni brojevi ne označavaju točkom. U zadatku su se nalazila dva redna broja, a tablica 6 prikazuje koliko ih je ispitanika netočno zapisalo. Većina je ispitanika točno napisala dan u datumu kao redni broj, ali je devetero ispitanika izostavilo točku pri pisanju godine.

	engleski jezik	hrvatski jezik	netočno rješenje ispitanika	broj pogrešaka
dan	<i>23 March</i>	23. ožujka	*23 ožujka	3
godina	<i>in 1948</i>	1948.	*1948	9
ukupno pogrešaka				12

Tablica 6. Pogreške pri pisanju točke nakon rednoga broja

4.4. Pogreške pri pisanju kratica „gđa” i „gosp.”

Iako smo očekivali da će pod utjecajem engleskoga jezika određen broj ispitanika pisati kratice „gđa” i „gosp.” velikim početnim slovom, to nije bio slučaj, već su zabilježene samo pogreške u vezi s izostavljanjem odnosno pisanjem točke. Prethodno je objašnjeno zašto se prva kratica piše bez točke, a druga s točkom. Većina ispitanika uopće nije prevodila *Mrs.* i *Mr.* kao kratice, nego je ispisala pune nazive „gospođa” i „gospodin”, a bilo je i onih koji su (netočno, ali ne pravopisno netočno) zadržali engleski *Mr.* U tablici 7 može se vidjeti koliko je ispitanika pogriješilo u pisanju kratica.

	engleski jezik	hrvatski jezik	netočno rješenje ispitanika	broj ispitanika koji su ispisali cijeli naziv	broj pogrešaka
kratica	<i>Mrs.</i>	gđu (akuzativ)	*gđa., *gđu.	29	12
	<i>Mr.</i>	gosp. (vokativ)	*gdine.	29	6
ukupno pogrešaka					18

Tablica 7. Pogreške pri pisanju kratica „gđa” i „gosp.”

Za englesku kraticu *Mr.* tražio se prijevod u vokativu, a od onih koji su upotrebljavali kratice, većina se opredijelila za kraticu „g.”, nitko za kraticu „gosp.”, a neki za kraticu „gdine”, u kojoj ne treba pisati točku jer je riječ o kraćenju na početno slovo i posljednja dva sloga riječi „gospodine”. Iako nismo dobili očekivani prijevod kratice *Mr.* kao „gosp.”, rezultati nam pokazuju da ima ispitanika koji ne poznaju pravilo pisanja kratice koje se tvore od početnoga slova i posljednjega sloga (tj. dvaju slogova), što su pokazali ne samo u slučaju kratice „gđa”, nego i kratice „gđin”.

4.5. Pogreške pri pravopisnome uređenju upravnoga govora

Od pet izazova vezanih uz pravopisno uređenje upravnoga govora, jedan se ne može razmatrati s aspekta točno – netočno, a riječ je o pisanju navodnika. Naime, prethodno smo spomenuli da Badurina, Marković i Mićanović (2008) te Anić i Silić (2001) dopuštaju pisanje i prvoga i drugoga znaka navoda u gornjemu položaju, dok Babić i Moguš (2011) i autori *Hrvatskoga pravopisa* (2013.) smatraju da bi se u hrvatskome jeziku navodnici trebali pisati na način da prvi znak navoda ide u donji, a drugi u gornji položaj. Smatrat ćemo stoga da su svi ispitanici ponudili točna rješenja, ali istaknut ćemo ovdje da je 37 ispitanika to učinilo na način kako propisuju Babić i Moguš (2011) i *Hrvatski pravopis* (2013.), a 11 ispitanika opredijelilo se za rješenje koje je prihvatljivo prema drugim dvama pravopisima, a koje ujedno odgovara pravilu pisanja navodnih znakova u engleskome jeziku. U tablici 8 donosi se pregled uspješnosti ispitanika u prepoznavanju preostalih četiriju razlika vezanih uz pravopisno uređenje upravnoga govora.

	engleski jezik	hrvatski jezik	netočno rješenje ispitanika	broj pogrešaka
uvođenje upravnoga govora	zarez	dvotočka	zarez, izostavljanje znaka	8
točka	može unutar ili izvan navoda	unutar navoda	izvan navoda	20
zarez	(vidi 2.4. u teorijskome dijelu)	izvan navoda kojemu ne pripada	unutar navoda	18
		unutar navoda kojemu pripada	izvan navoda	31
ukupno pogrešaka				77

Tablica 8. Pogreške pri pravopisnome uređenju upravnoga govora

Iz navedene je tablice jasno da osmero ispitanika nije upotrijebilo dvotočku prije navoda, a što je pravilo u hrvatskome jeziku. Nadalje, kada je riječ o upravnome govoru, pravopisni se znak na kraju rečenice u hrvatskome jeziku smješta unutar navoda, što nije slučaj u engleskome. U rečenici ...*gđa Alkey je rekla: „Uđite i sjednite.”* dvadesetero je ispitanika točku netočno smjestilo izvan navoda, a kako je bilo napisano u engleskome tekstu koji su prevodili. Kada govorimo o ovome pravilu, treba razlikovati slučajeve u kojima rečenica završava riječju ili riječima u navodu, ali nije riječ o upravnome govoru, nego o uporabi navodnika u druge svrhe, npr. *Nadam se da nam neće opet ponuditi jedno do svojih „rješenja”*. Jasno je da u ovome slučaju, u hrvatskome jeziku, točka ide izvan navoda. Prethodno je objašnjeno i kada zarez ide unutar, a kada izvan navoda u hrvatskome jeziku. U zadatku je 18 ispitanika netočno zarez smjestilo unutar navoda kojemu on ne pripada: „*Ovdje sam,*” reći će, „*kako bih govorio...*” umjesto „*Ovdje sam,*” reći će, „*kako bih govorio...*”. Čak 31 ispitanik nije točno smjestio zarez unutar navoda kojemu pripada (s obzirom na to da je riječ o vokativu): „*Pa, gosp. Darling,*” ona će odgovoriti, „*sigurna sam da imate dobar razlog...*” umjesto „*Pa, gosp. Darling,*” ona će odgovoriti, „*sigurna sam da imate dobar razlog...*”. U oba je slučaja, i kada zarez treba ići izvan navoda i kada treba ići unutar navoda, zarez u izvorniku na engleskome jeziku bio smješten na način koji nije u skladu s pravopisnim pravilima hrvatskoga jezika, nego, dakako, prema fleksibilnijim pravilima engleskoga jezika. Treba spomenuti i da je 13 ispitanika promatrane znakove (točku i dva zarez) smjestilo svaki put izvan navoda, a devetero ispitanika svaki put unutar navoda. Samo je dvoje ispitanika znakove preslikalo onako kako su bili napisani u izvorniku.

4.6. Pogreške pri pisanju zarez

Istraživanjem su bila obuhvaćena još dva pravopisna izazova koja se tiču pisanja zarez, a koja su spomenuta u teorijskome dijelu. Riječ je o pisanju tzv. serijskoga zarez nakon predzadnjega elementa u nabranju, odnosno prije veznika *i*, npr. *“I will talk about the truth, the lies, and the medals.”*, što je dopušteno u engleskome jeziku, ali ne i u hrvatskome: „*Govorit ću o istini, lažima i medaljama.*”. Uz to, zarez se, kao što je rečeno, u hrvatskome jeziku ne upotrebljava za uvođenje druge nezavisne rečenice koja je s prvom povezana sastavnim veznikom *i*, npr. „*Sigurna sam da imate dobar razlog i nadam se da ću Vam moći pomoći.*”, a što je praksa u engleskome jeziku: *“I’m sure that you have a good reason, and I hope I’ll be able to help you.”* U tablici 9 dan je pregled uspješnosti ispitanika u poznavanju tih pravopisnih pravila.

	engleski jezik	hrvatski jezik	broj pogrešaka
serijski zarez	da	ne	2
sastavni zarez	da	ne	9
ukupno pogrešaka			11

Tablica 9. Pogreške pri pisanju zareza

Rezultati pisanja odnosno izostavljanja serijskoga zareza bili su očekivani; pretpostavljali smo da će rijetko tko u tome pogriješiti te je samo dvoje ispitanika preslikalo zarez iz engleske inačice na hrvatski prijevod.

5. Zaključak

Prije donošenja zaključaka na temelju rezultata provedenoga istraživanja, vrijedi spomenuti ograničenja istraživanja. Riječ je prvenstveno o relativno malome uzorku koji je, k tomu, poprilično heterogen s obzirom na različite predmetne kombinacije. Buduća bi istraživanja svakako trebala obuhvatiti veći broj ispitanika, pri čemu bi se, u slučaju studenata, trebalo voditi računa i o drugome predmetu s obzirom na to da drugi strani jezik također može, uz prvi strani jezik, utjecati na izražavanje u materinskome jeziku. Još jedna činjenica koju treba uzeti u obzir jest instrument, odnosno zadatak prevođenja pri kojemu se ispitanici nisu smjeli koristiti jezičnim priručnicima, što ne odražava stvarne uvjete u kojima se prevođenje obično odvija. Konačno, u budućim bi istraživanjima svakako trebalo uključiti i druge pravopisne razlike, a koje se navode u Hudeček i Mihaljević (2005).

Činjenica da nijedan ispitanik nije napisao „Ministarstvo Unutarnjih Poslova”, „Zimske Olimpijske Igre” ili „Španjolski Građanski Rat” pokazuje da ispitanici razlikuju pravopisna pravila hrvatskoga i engleskoga jezika koja se tiču pisanja velikoga i maloga početnog slova. Pokazalo se to i u pisanju dvorječnih sintagmi „kraljica Elizabeta” i „Atlantski ocean”, gdje nije bilo mnogo pogrešaka odnosno preslikavanja iz engleskoga jezika. Pogreške u pisanju velikoga i maloga početnog slova više pokazuju nesigurnost u poznavanju pravopisnih pravila materinskoga jezika nego nemarno preuzimanje pravila stranoga jezika kojemu često svjedočimo u medijima. Ipak, devetero je ispitanika izostavilo točku pri pisanju godine, a smatramo da je to jedno od jednostavnijih pravopisnih pravila. To se pravilo doduše često krši iz „grafostilističkih razloga” (Badurina, Marković i Mićanović 2008: 94) pa nam naslovnice knjiga, oglasi i plakati šalju poruku da godina u hrvatskome jeziku nije redni broj.

Najviše je pogrešaka s obzirom na broj pravopisnih izazova bilo pri pravopisnome uređenju upravnoga govora. Ni u tome slučaju ne možemo govoriti o preslikavanju iz engleskoga jezika jer je to učinilo samo dvoje ispitanika. Većina ostalih ispitanika koji su griješili pokazali su kolebanje između toga da sve znakove stavljaju unutar navodnika i toga da sve znakove stavljaju izvan navodnika. Dakle, na temelju ovoga istraživanja, a uzimajući u obzir njegova ograničenja u vidu uzorka i instrumenta, ne možemo govoriti o znatnome utjecaju engleskoga jezika na hrvatski u pogledu uporabe pravopisnih znakova. Možemo zaključiti da razlike između dvaju jezika u tome pogledu postoje te da suočavanje s pravopisnim pravilima stranoga jezika u zadatku prevođenja izaziva nesigurnost pri primjeni pravila materinskoga jezika.

Na kraju, ostaje pitanje kako protumačiti 4,63 pogreške po ispitaniku. Je li to u odnosu na 21 moguću pogrešku znatno ili zanemarivo? Uzimajući u obzir da se ispitanici nisu mogli služiti pravopisom ili rječnikom, skloni smo smatrati da nije riječ o poražavajućemu podatku te vjerovati da bi neke nedoumice ispitanici u stvarnoj situaciji riješili tako što bi ih provjerili u pravopisu. No ne smijemo zaboraviti da uz te pogreške radovi sadržavaju i druge pogreške koje nisu bile predmet ovoga istraživanja, ali nas upućuju na to da preporučimo Hrvatski jezik kao obvezan opći kolegij na diplomskome studiju, a posebno na nastavničkome smjeru. Naime, poznavanje materinskoga jezika jedna je od temeljnih kompetencija (*Nacionalni okvirni kurikulum 2010.*), a ako nitko drugi, akademski građani – budući učitelji, nastavnici, prevoditelji – trebali bi biti uzori u pravilnome jezičnom izražavanju te svojim primjerom u javnoj komunikaciji implicitno poučavati druge kako pisati i govoriti. Konačno, pri poučavanju bi budućih učitelja i nastavnika pravopisnome uređenju hrvatskoga jezika trebalo voditi računa o tome da od 2013. godine preporuku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za uporabu u osnovnim i srednjim školama ima *Hrvatski pravopis* (2013.) Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Literatura:

- ANIĆ, VLADIMIR; SILIĆ, JOSIP. 2001. *Pravopis hrvatskoga jezika*. Novi Liber – Školska knjiga. Zagreb.
- BABIĆ, STJEPAN; MOGUŠ, MILAN. 2011. *Hrvatski pravopis*. Školska knjiga. Zagreb.
- BADURINA, LADA. 2005. Hrvatska interpunkcija u drugoj polovici 20. stoljeća: od rečenice prema tekstu. *Fluminensia* 17/2. 47–58.
- BADURINA, LADA; MARKOVIĆ, IVAN; MIĆANOVIĆ, KREŠIMIR. 2008. *Hrvatski pravopis*. Matica hrvatska. Zagreb.

- BALENOVIĆ, KATICA; MEDVED KRAJNOVIĆ, MARTA. 2013. The and A in the interlanguage of Croatian primary school learners. *UZRT 2012: Empirical Research in English Applied Linguistics*. Ur. Mihaljević Djigunović, Jelena; Medved Krajnović, Marta. FF press. Zagreb. 36–44.
- BRDAR, IRENA. 2010. Engleske riječi u jeziku hrvatskih medija. *LAHOR: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik* 10. 217–232.
- CARTER, RONALD; MCCARTHY, MICHAEL. 2010. *Cambridge Grammar of English: A Comprehensive Guide*. Cambridge University Press. Cambridge.
- CRYSTAL, DAVID. 2005. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language: Second Edition*. Cambridge University Press. Cambridge.
- FILIPOVIĆ, RUDOLF. 1971. *Kontakti jezika u teoriji i praksi: prinosi metodici nastave živih stranih jezika*. Školska knjiga. Zagreb.
- GLUHAK, ALEMKO. 2009. Grafički 'anglicizmi'. *Jezični varijeteti i nacionalni identiteti*. Ur. Badurina, Lada; Pranjković, Ivo; Silić, Josip. Disput. Zagreb. 432–455.
- HUDEČEK, LANA; MIHALJEVIĆ, MILICA. 2005. Nacrt za višerazinsku kontrastivnu englesko-hrvatsku analizu. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 31. 107–151.
- HUDEČEK, LANA; MIHALJEVIĆ, MILICA. 2009. *Jezik medija: publicistički funkcionalni stil*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- Hrvatski pravopis*. 2013. Ur. Jozić, Željko i dr. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
- MANSER, MARTIN; CURTIS, STEPHEN. 2002. *The Penguin Writer's Manual*. Penguin Books. London.
- MEDVED KRAJNOVIĆ, MARTA. 2010. *Od jednojezičnosti do višejezičnosti: Uvod u istraživanja procesa ovladavanja inim jezikom*. Leykam international. Zagreb.
- MIHALJEVIĆ DJIGUNOVIĆ, JELENA. 2006. Interaction between L1 and L2 Communicative Language Competences. *Studia Romanica et Anglica Zagrabiansia* L/1. 261–277.
- MIHALJEVIĆ DJIGUNOVIĆ, JELENA; LETICA KREVELJ; STELA. 2012. Developmental Dynamics in Acquiring Existential there in L2 English. *Studia Romanica et Anglica Zagrabiansia* L/7. 107–122.
- MIHALJEVIĆ DJIGUNOVIĆ, JELENA; VICKOV, GLORIA. 2010. Acquisition of Discourse Markers – Evidence from EFL Writing. *Studia Romanica et Anglica Zagrabiansia* L/5. 255–278.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*. 2010. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Zagreb.

- OPAČIĆ, NIVES. 2012. *Hrvatski ni u zagradama: Globalizacijska jezična teturanja*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- PARTRIDGE, ERIC. 1999. *Usage and abuse*. Penguin Books. London.
- PATEKAR, JAKOB. 2013. Pogled na ovladavanje redom riječi u engleskome jeziku. *Filološka istraživanja danas: Jezik i obrazovanje II*. Ur. Vučo, Julijana; Durbaba, Olivera. Univerzitet u Beogradu. Beograd. 387–398.
- PETERS, PAM. 2004. *The Cambridge Guide to English Usage*. Cambridge University Press. Cambridge.
- Rječnik hrvatskoga jezika*. 2000. Ur. Šonje, Jure. Leksikografski zavod Miroslav Krleža – Školska knjiga. Zagreb.
- The Chicago Manual of Style 16th Edition*. 2010. The University of Chicago Press. Chicago.
- The Oxford Style Manual*. 2003. Ur. Ritter, Robert M. Oxford University Press. Oxford.
- TRASK, ROBERT LAWRENCE. 1997. *The Penguin Guide to Punctuation*. Penguin Books. London.
- VILKE, MIRJANA; MEDVED KRAJNOVIĆ, MARTA. 2006. Govorite li hrengleski? *Jezik i mediji: Jedan jezik – više svjetova*. Ur. Granić, Jagoda. Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Zagreb. 769–778.
- WOODS, GERALDINE. 2006. *Webster's New World Punctuation: Simplified and Applied*. Wiley Publishing. Hoboken.

Differences in the usage of punctuation between Croatian and English

Abstract

The aim of this paper is to explore differences in the usage of punctuation between Croatian and English, especially regarding the influence of English as a foreign language on native speakers of Croatian. In recent decades, English has been such a large presence in the media in Croatia that it has begun influencing the Croatian language. Therefore, the first part of the paper uses English and Croatian guidebooks on punctuation to describe differences in the usage of punctuation, while the second part of the paper presents the results of research carried out among students in the first and second year of an English language and literature graduate study programme who are expected to be familiar with the norms of both languages. This research was carried using a sample of 48 students who were asked to translate a short paragraph containing select-

ed punctuation marks. The last part of the paper discusses the possible causes of mistakes (the influence of the English language or a lack of knowledge of punctuation rules in Croatian) and highlights the importance of Croatian language core courses for future teachers, translators, and members of the academic community.

Ključne riječi: pravopisni znakovi, interpunkcija, razgodci, pravopisne razlike, međujezični utjecaj

Keywords: punctuation marks, differences in punctuation rules, crosslinguistic influence